

มติชน

เตรียมไทย
ได้
จีน

中元节
中元節
Zhōngyuán Jié

วันสารทจีน

วันที่ 8 สิงหาคม ปีนี้ ตรงกับวันเพ็ญ 15 ค่ำ เดือน 7 ตามปฏิทินทางจันทรคติของจีน ปีปฏิทินทางจันทรคติของจีนโดยทั่วไปจะช้ากว่าปฏิทินทางจันทรคติของไทยประมาณ 2 เดือน เช่นในปีนี้ หากพลิกดูปฏิทินที่มีทั้งระบบจันทรคติของไทย และของจีน จะเห็นว่า ขณะที่วันที่ 8 สิงหาคม ตรงกับวันเพ็ญ 15 ค่ำเดือน 7 ของจีนนั้น ทางจันทรคติไทยกลับเป็นวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 9

中国农历七月十五日是中元节。
中國農曆七月十五日是中元節。
Zhōngguó nónglì qīyuè shíwǔrì shì Zhōngyuán Jié.

จงกว้อ หงงลี่ ซี้เยว่ ฉือหฺวูหรือ ฉือ จงเยวี่ยน เจีย
วันเพ็ญ 15 ค่ำ เดือน 7 ตามปฏิทินจันทรคติ
จีน คือ วันเทศกาลจงเยวี่ยน

วันเทศกาล Zhōngyuán ของจีนหรือที่เราเรียกว่าวันสารทจีน เป็นวันซึ่งทุกคนควรทำพิธีเซ่นไหว้บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ดังนั้น บางครั้งชาวจีนจึงเรียกวันดังกล่าวว่า 鬼节 Guǐ Jié กุ้ยเจีย หรือ 亡人节 Wáng rén Jié หวางเหรินเจีย
Guǐ = ผี ซึ่งเป็นคำเรียกคนที่ถึงแก่กรรมแล้ว
Wáng rén = คนที่ตายไปแล้ว
Jié = เทศกาล
Guǐ Jié หรือ Wáng rén Jié จึงแปลว่าเทศกาลเซ่นไหว้ผู้ซึ่งล่วงลับไปแล้ว

ชาวจีนเชื่อกันว่าวันเพ็ญ 15 ค่ำ เดือน 7 เป็นวันซึ่งวิญญาณของผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว จะได้กลับมาเยือนโลกมนุษย์เพื่อมาเยี่ยมครอบครัวของตน เพราะฉะนั้น ในวันที่ชาวจีนจะทำพิธีเซ่นไหว้บรรพบุรุษกันทุกครัวเรือน กิจกรรมหลักคือ

烧纸钱
燒紙錢
Shāo zhǐ qián
เผา จื่อเจียน
เผากระดาษเงินกระดาษทอง

การเผากระดาษเงินกระดาษทองให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปนั้น ก่อนเผากระดาษ ต้องนำหินปูนมาขีดเป็นวงกลมซ้อนกัน 3-4 วงตรงลานบ้านที่จะใช้เผากระดาษ แล้วนำกระดาษเงินกระดาษทองวางไว้ให้อยู่ในวงกลมวงในสุดที่ขีดไว้ด้วยความเชื่อว่าวงกลมที่วางไว้โดยรอบจะกันมิให้ผีไร้ญาติมาแย่งชิงเอากระดาษเงินกระดาษทองไปได้ หลังจากนั้นจึงเผากระดาษเงินกระดาษทองที่เตรียมไว้ ขณะที่เผาก็กล่าวเชิญบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปให้มารับเงินทองที่เผาไปให้โดยต้องพูดแบบไม่ขาดปากว่า

×× 来领钱。
×× 來領錢。
×× lái lǐng qián.
XX ไหล หลัง เจียน
XX มารับเงินด้วย
(XX คือให้เติมชื่อผู้ตาย หรือคำเรียก เช่น คุณปู่ คุณย่า ฯลฯ)

หลังจากเผากระดาษเงินกระดาษทองที่อยู่ในเส้นวงกลมหมดแล้ว ยังต้องนำกระดาษเงินกระดาษทองอีกชุดหนึ่งมาวางไว้นอกเส้นวงกลมแล้วเผาเพื่อแผ่ส่วนบุญให้แก่ผีไร้ญาติ
กิจกรรมวันสารทจีนที่ทำในแต่ละถิ่นของจีน ไม่ได้เป็นรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ คนจีนในบางถิ่นจะไปทำพิธีเซ่นไหว้ที่สุสานของบรรพบุรุษในตอนบ่าย บางถิ่นก็ทำพิธีเซ่นไหว้ที่บ้าน แต่สิ่งที่ขาดมิได้ก็คือ ทุกครัวเรือนไม่ว่าจะยากดีมีจน ต้องจัดอาหารอย่างดีหนึ่งเซ่นไหว้ผู้ซึ่งล่วงลับไปแล้วถือเป็นการเลี้ยงส่งก่อนที่วิญญาณผู้ล่วงลับทั้งหลายจะกลับไปยังภพของตน ดังนั้น จึงเรียกการจัดอาหารเซ่นไหว้นี้ว่า

送亡人
Sòng Wáng rén

ส่งผู้ซึ่งล่วงลับไปแล้ว

อาหารที่จัดเซ่นไหว้ นอกจากหมูเห็ดเป็ดไก่แล้ว มักมีอีก 4 อย่าง คือ

1. 包子
bāozi
เป่าจี
ซาลาเปา | 2. 饺子
jiǎozi
เจียวจือ
เกี้ยวแบบเกี้ยวจีน | 3. 馒头
mántou
หมานโตว
หมั่นโตว | 4. 苹果
píngguǒ
ผิงกว้อ
แอปเปิ้ล |
|-------------------------------------|---|--|---|

ในสมัยก่อนเมื่อยังเป็นสังคมเกษตรกรรม สิ่งที่ทำทุกครัวเรือนทำในวันนี้อีกสิ่งหนึ่งคือ การนำกิ่งธัญพืช 5 อย่าง เช่น ข้าว ข้าวสาลี ข้าวฟ่าง ลูกเดือย ถั่ว มาผูกรวมเป็นพู่ แล้วปักไว้เหนือประตูหน้าบ้าน โดยถือว่าพู่ธัญพืช 5 อย่างนี้ เป็นสัญลักษณ์แทนม้า เพื่อว่าเมื่อเสร็จพิธีเซ่นไหว้ และการเลี้ยงส่งแล้ว บรรพบุรุษก็จะได้ขี่ม้ากลับไปเป็นการอำนวยความสะดวกในการเดินทางให้แก่บรรพบุรุษของตน พู่ที่ใช้ในพิธีวันสารทจีน เรียกว่า

五谷穗子
wǔgǔ suǐzi
หวู่กู่ ซุ้ยจี
พู่ที่ทำด้วยธัญพืช 5 อย่าง

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร